

DOCENTENHANDLEIDING

AAN DE SLAG MET HET REGEERPROGRAMMA IN KINDERTAAL

Op 22 november 2023 mochten alle Nederlanders van 18 jaar en ouder naar de stembus voor de Tweede Kamerverkiezingen. Inmiddels is er een regering gevormd en heeft zij met het regeerprogramma haar plannen voor Nederland bekendgemaakt. Ondanks dat kinderen onder de 18 nog niet mogen stemmen, hebben de plannen uit dat regeerprogramma wel direct invloed op hun leefomgeving. Niet alleen nu, ook in de toekomst. Ook kinderen moeten hierover dus goed worden geïnformeerd.

In Nederland staan we er nog lang niet altijd goed bij stil, maar kinderen hebben zelfs recht op goede informatie en inspraak. Daarom hebben Save the Children en de Kleine Ambassade in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de handen ineengeslagen om het regeerprogramma te vertalen, zodat het ook begrijpelijk is voor kinderen. Daarbij zijn we geholpen door een zeer betrokken kinderredactie.

Het resultaat mag er zijn: een uitgave van het Regeerprogramma in kindertaal, een themakatern in de Kidsweek en aanvullend Aan de slag!-materiaal. Deze docentenhandleiding hoort bij dat materiaal en helpt jou om de onderwerpen uit het regeerprogramma te bespreken in de klas. Omdat het materiaal zeer divers is, zit er altijd een werkvorm bij die geschikt is voor jouw leerlingen.

Samen met jou zorgen we ervoor dat de informatie en de plannen van de regering toegankelijk worden voor kinderen en maken we het mogelijk dat zij allemaal kunnen meedenken en meedoen!

DOELEN AAN DE SLAG!-MATERIAAL

- Leerlingen krijgen kennis over hoe een regeerprogramma tot stand komt;
- Leerlingen onderzoeken hoe het opstellen van het regeerprogramma werkt, welke belangen hierbij spelen en welke invloed deze hebben op het resultaat;
- Leerlingen ervaren hoe het is om ingewikkelde keuzes te moeten maken en samen tot een oplossing te komen;
- Leerlingen krijgen de ruimte om hun eigen mening te vormen over het regeerprogramma.

OVERZICHT AAN DE SLAG!-MATERIAAL:

PRAATPLAAT

EDUCatieve VIDEO'S
(2x)

BESLUITVORMINGSSLINGER

GROTE GELD-SPEL

REGEERPROGRAMMA IN
KINDERTAAL-SPEL

KEN IK JOU AL?!-SPEL

WOORDENLIJST

OPBOUW LESSEN

Het Aan de slag!-materiaal biedt verwerking en verdieping bij de uitgave van het Regeerprogramma in kindertaal en de bijbehorende Kidsweek. Aan de hand van diverse spellen en werkvormen verwerken jouw leerlingen op een actieve manier de informatie die zij hebben gelezen in het Regeerprogramma in kindertaal en de Kidsweek. Het helpt hen ook om berichten die zij op het nieuws of via andere media horen of zien, beter te plaatsen.

Het lespakket is gebaseerd op de bewezen participatiemethodiek van de Kleine Ambassade en omvat grofweg drie stappen: kennis opdoen, onderzoek doen en mening vormen. Elk van die drie stappen kent een aantal opdrachten, in totaal zijn het er vijf. Om de methodiek te volgen, is het aan te raden de stappen op volgorde uit te voeren.

Het is ook mogelijk om zelf een aantal onderdelen van het materiaal te kiezen en daarmee aan de slag te gaan. Houdt hierbij wel rekening met het feit dat kinderen eerst kennis nodig hebben om een goed onderbouwde mening te kunnen vormen.

NB. De inhoud van het regeerprogramma kan bij kinderen leiden tot vragen of onzekerheid. Het is belangrijk om jouw leerlingen de ruimte te geven om hun gevoelens te uiten en het gesprek hierover aan te gaan. Zo help je leerlingen om de inhoud van het regeerprogramma in perspectief te plaatsen.

LESSEN

STAP 1: KENNIS OPDOEN

Een van de belangrijke punten van burgerschapsonderwijs is: je kunt geen mening vormen of geven zonder voldoende kennis te hebben over het betreffende onderwerp. Om de kunnen bedenken wat kinderen zelf vinden van de inhoud van het regeerprogramma en hoe dit hun leefwereld beïnvloedt, moeten zij eerst begrijpen wat zo'n regeerprogramma eigenlijk is. Hoe wordt een regeerprogramma opgesteld? Wie bepaalt wat erin komt te staan en wat de plannen zijn voor ons land de komende vier jaar? Aan welke wetten, regels en afspraken moet de regering zich houden? Met deze eerste Aan de slag!-materialen leren leerlingen hier alles over.

Praatplaat

Hoe wordt een regeerprogramma nou eigenlijk gevormd? Welke partijen hebben daar een rol in? Hoe zorgen die verschillende politieke partijen ervoor dat degenen die op hen hebben gestemd ook echt tevreden zijn met de plannen? Wat doen de partijleiders, de ministers en staatssecretarissen eigenlijk in dit proces? De praatplaat biedt op een overzichtelijke manier de belangrijkste kennis over het vormen van een regeerprogramma.

Open de plaat op het digibord of print 'm uit voor je leerlingen. Bekijk de plaat, lees de teksten en ga met elkaar in gesprek.

Bespreek de praatplaat met de leerlingen. Regeren betekent samenwerken, in dit geval met vier partijen. Op de plaat wordt dat uitgebeeld doordat deze partijen samen rond de tafel zitten. Er zijn drie lagen te onderscheiden:

- 1** Aan tafel zitten de ministers (die minister zijn namens één van de vier coalitiepartijen) en staatssecretarissen het regeerprogramma uit te werken.
- 2** Achter hen staan (de leiders van) de coalitiepartijen. Zij benadrukken de voor hun belangrijke thema's en hun standpunten daarover. Hiermee willen zij ervoor zorgen dat er aandacht voor deze standpunten komt in het regeerprogramma. Vanaf rechtsboven gezien zijn dat met de klok mee: de PVV/Geert Wilders (migratiestop en zorg voor iedereen), de VVD/Dilan Yeşilgöz (veiligheid en het bedrijfsleven), NSC/Pieter Omtzigt (goed bestuur en bestaanszekerheid) en BBB/Caroline van der Plas (opkomen voor boeren en het verkleinen van de kloof tussen stad en platteland).
- 3** Daar weer achter staan de kiezers, de achterban van de coalitiepartijen, die middels de leuzen op de borden laten horen wat zij belangrijk vinden en waarom ze dus op de partij van hun keuze hebben gestemd. De partijen willen deze kiezers niet teleurstellen en daarom is het zo belangrijk voor ze dat hun thema's en standpunten zoveel mogelijk in het regeerprogramma terechtkomen. Op die manier zien de kiezers namelijk dat zij goed worden vertegenwoordigd in de regering, en is de kans groter dat ze tevreden zijn en de volgende keer weer op dezelfde partij stemmen.

De politieke partijen moeten een balans vinden tussen enerzijds opkomen voor de eigen kiezers en standpunten, en anderzijds het genoeg eens kunnen worden met de anderen politieke partijen uit de coalitie om samen te kunnen werken aan het regeren van Nederland.

Kennisvideo's

Om jouw leerlingen meer kennis te geven over het vormen van het regeerprogramma en wat de verschillende partijen in de regering eigenlijk belangrijk vinden, zijn twee video's gemaakt. Beide video's vormen een mooie aanvulling op de praatplaat. Bekijk de video's en bespreek ze na. Wat hebben de leerlingen gehoord dat ze nog niet wisten? Wat vonden ze opvallend? Is het proces nu duidelijk? De video's zijn ook te beluisteren.

[Van verkiezingen tot regeerprogramma](http://www.savethechildren.nl/rik)
www.savethechildren.nl/rik

[Wat vinden de politieke partijen?](http://www.savethechildren.nl/rik)
www.savethechildren.nl/rik

Besluitvormingslinger

Verdeel de klas in groepjes en geef alle groepjes de spelregelkaart en de benodigheden voor de slinger. Met het maken van de besluitvormingslinger ontdekken de leerlingen welke stappen er gezet worden van de verkiezingen tot het regeerprogramma. Laat de leerlingen de vaantjes doorlezen (of doe dit klassikaal) en laat ze deze vervolgens zelf op de juiste volgorde leggen.

Tip! Print de woordenlijst uit en hang 'm op in de klas, zodat jouw leerlingen de ingewikkelde begrippen die ze tegenkomen meteen kunnen opzoeken.

Goede volgorde:

STAP 2: OP ONDERZOEK UIT

Nadat de kennisbasis is gelegd, is het tijd om op onderzoek uit te gaan. Nu de leerlingen weten wat het regeerprogramma inhoudt en hoe dit tot stand komt, is het tijd om te onderzoeken hoe we met elkaar soms ingewikkelde keuzes moeten maken om van Nederland een fijne plek voor iedereen te maken. Ze oefenen met samenwerkingsvaardigheden en ontdekken welke houding van belang is om samen tot een zo goed mogelijk resultaat te komen.

Grote geld-spel

Verdeel de klas in groepjes van 4 of 5 leerlingen. Geef elk groepje de spelbenodigheden. Lees dan de spelregelkaart voor met daarop de spelregels van het Grote geld-spel. Zijn de regels duidelijk? Dan kunnen de leerlingen aan de slag met het spelen van het spel.

Met dit spel leren ze dat het geld van de regering maar één keer uitgegeven kan worden en dat het nog niet zo makkelijk is om daarin de juiste beslissingen te maken. De leerlingen krijgen keuzes voorgelegd waarbij ze niet alleen moeten bepalen aan welke onderwerpen zij het geld geven, maar ook aan welke doelgroep. Uiteindelijk is het doel om het geld zo eerlijk mogelijk te verdelen over de groepen inwoners, zodat iedereen tevreden is. Dat is nog niet zo makkelijk, want behalve soms ingewikkelde keuzes krijgen de leerlingen onderweg te maken met vaste lasten en financiële mee- of tegenvallers.

STAP 3: MENING VORMEN

Nadat de leerlingen kennis hebben opgedaan en op onderzoek uit zijn gegaan, hebben jouw leerlingen voldoende kennis om zich een mening te gaan vormen over de inhoud van het regeerprogramma. Het Regeerprogramma in kindertaal-spel en het Ken ik jou al?!-spel helpen hierbij. Het Regeerprogramma in kindertaal-spel biedt bovendien de mogelijkheid voor de leerlingen om aan het ministerie te laten weten waar zij meer aandacht voor zouden willen. Snel aan de slag dus!

Regeerprogramma in kindertaal-spel

Het regeerprogramma bestaat uit veel verschillende plannen die de regering met ons land heeft. Om de plannen begrijpelijk te maken voor kinderen, hebben we het Regeerprogramma in kindertaal-spel ontwikkeld.

Op de overzichtskaart en de bijbehorende themakaartjes zijn de belangrijkste speerpunten uit het regeerprogramma vertaald in kindertaal. Deel de overzichtskaarten uit, zorg dat elke leerling een eigen kaart heeft. Bespreek vervolgens eerst de vijf themakaartjes. Deze kaartjes geven een toelichting op de vijf belangrijkste thema's uit het regeerprogramma.

Begrijpen alle leerlingen de thema's? Dan is het tijd om om de beurt een regeerprogrammakaartje te pakken. Lees met elkaar het kaartje en bespreek de uitleg met elkaar. Wat vinden de leerlingen van deze plannen? Bespreek zo alle kaartjes.

Laat de leerlingen vervolgens de opdracht op de achterkant invullen. Daarbij maken ze een top vijf van onderwerpen die zij het allerbelangrijkste vinden. Bespreek de antwoorden met elkaar en maak daarna met z'n allen op het digibord één grote top vijf namens jullie klas.

Tip! Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is erg nieuwsgierig naar jullie top vijf. Stuur jullie resultaat op naar post@dekleineambassade.nl, dan geven wij jullie antwoorden door aan het ministerie. Zo kunnen we er samen aan werken dat er meer aandacht komt voor deze onderwerpen in Nederland.

Ken ik jou al?!-spel

Het regeerprogramma kan best wat los maken bij leerlingen. Misschien staan er plannen in waar zij het wel of juist niet mee eens zijn of hebben ze andere ideeën dan de regering. Zo'n gesprek beginnen kan best lastig zijn. Het Ken ik jou al?!-spel helpt jullie daarbij!

Stop alle kaartjes in een pot, ga met elkaar in een grote kring zitten en trek om de beurt een kaartje. Bespreek de vragen op het kaartje. Biedt leerlingen de ruimte om hun eigen mening te vormen en zorg dat hier met respect en openheid op wordt gereageerd. Er is geen goed of fout, het is juist interessant om van elkaars perspectieven te leren.

Tip! Ben je in gesprek en merk je dat leerlingen reageren vanuit vooroordelen? Laat ze dan eens onderzoeken waar die vooroordelen vandaan komen. Iedereen heeft vooroordelen en vaak zijn die onbewust. Om een open houding aan te kunnen nemen ten opzichte van een ander, is het belangrijk dat je je bewust bent van je vooroordelen. Daarvoor kun je vragen stellen als 'waarom vind je dat?' of 'waar baseer je dat op?'. Geef je leerlingen ook andere perspectieven mee en probeer ze vanuit die blik naar het antwoord te laten kijken. Zouden ze dan nog steeds hetzelfde reageren? Of kijken ze dan toch anders naar het onderwerp?

CONTACT

Heb je vragen of opmerkingen naar aanleiding van een opdracht of over het Regeerprogramma in kindertaal? Schroom niet om contact met ons op te nemen via post@dekleineambassade.nl

Het Regeerprogramma in kindertaal is een co-productie van Save the Children en de Kleine Ambassade in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

